مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۱۵، آذر ۱۳۹۵، ۸۸۴-۸۷۵

برونداد علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه بیماری لوپوس در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۱۹۸۳ تا ۲۰۱۵

مرضیه مروتی[۱]، زیبا فولادوند[۲]

دریافت مقاله: ۹۵/۳/۵ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۹۵/٤/۲۸ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۹۵/۸/۲۲ پذیرش مقاله: ۹۵/۹/۷

چکیده

زمینه و هدف: شیوع نسبتاً بالای بیماری لوپوس در ایران و رنج و مشکلات ناشی از این بیماری، بررسی تحقیقات انجام‌گرفته در این زمینه را ضروری می‌سازد. پژوهش حاضر با هدف بررسی تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه بیماری لوپوس در پایگاه بین‌المللی اسکوپوس صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر نوعی مطالعه مقطعی است که به‌صورت پیمایشی و با رویکرد علم‌سنجی انجام شده است. جامعه مورد مطالعه شامل تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی در حوزه لوپوس نمایه‌شده در پایگاه استنادی اسکوپوس تا سال ۲۰۱۵ می‌باشد. در مجموع ۴۳۲ پیشینه بازیابی شد. نتایج به‌صورت تعداد و درصد گزارش شده است.

یافته‌ها: بخش قابل‌ملاحظه‌ای (۹۰/۰۵٪) از تولیدات علمی ایران در زمینه بیماری لوپوس طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ منتشر شده و ۵۳/۲۴٪ از تولیدات، مربوط به چهار سال اخیر بوده است. هم‌تألیفی پدیدآورندگان، تمایل بیشتر پژوهشگران ایرانی را به مشارکت و تولید آثار گروهی نشان می‌دهد. مجله «Lupus» بیشترین تعداد مقاله (۴/۸۶٪) را منتشر کرده است. ۶۱/۸۰٪ از مقالات پژوهشگران ایرانی در مجلات دارای ضریب تأثیر منتشر شده‌اند.

نتیجه‌گیری: هرچند که تعداد مقالات ایران در حوزه بیماری لوپوس در پایگاه اسکوپوس اندک بود، اما تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی و اثرگذاری آن‌ها در این زمینه رو به افزایش است که نشان از تلاش بیشتر محققان کشورمان دارد.

واژه‌های کلیدی: تولید علم، لوپوس، پایگاه اسکوپوس، علم‌سنجی، ایران

۱- (نویسنده مسئول) مربی، عضو هیئت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه زابل، زابل، ایران
تلفن ثابت: ۳۲۲۴۰۶۹۶-۰۵۴، دورنگار: ۳۲۲۴۰۶۹۶-۰۵۴، پست الکترونیکی: morovatim@yahoo.com
۲- مربی، عضو هیأت علمی گروه ژنتیک و زیست فناوری، پژوهشکده زیست‌فناوری، دانشگاه زابل، زابل، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

مقدمه

بیماری لوپوس اریتماتوس سیستمیک (Systemic lupus erythematosus) یک بیماری خودایمنی چندسیستمی با اتیولوژی ناشناخته است [۲-۱]. تظاهرات بیماری در بین گروه‌های نژادی و جغرافیایی مختلف متفاوت است. تظاهرات سرشتی، اسکلتی-عضلانی، پوستی-مخاطی، کلیوی، عصبی، قلبی، ریوی و خونی از جمله تظاهرات مختلف لوپوس است [۲]. بررسی مطالعات نشان می‌دهد که درصد عمده مبتلایان به این بیماری را زنان تشکیل می‌دهند [۳]. لوپوس کیفیت زندگی بیماران را از جنبه‌های جسمی، روانی و اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌دهد [۴].

شیوع نسبتاً بالای لوپوس (۴۰ در ۱۰۰۰۰۰) در ایران [۵]، ضرورت توجه به این بیماری را در کشورمان دوچندان نموده است. تلاش‌های گسترده‌ای در این زمینه از سوی مؤسسات و مراکز تحقیقاتی سراسر کشور صورت گرفته است؛ از آن جمله می‌توان به فعالیت‌های تحقیقاتی مرکز تحقیقات روماتولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران به‌عنوان قطب روماتولوژی کشور [۶]، انجمن روماتولوژی ایران [۷] و نیز اقدامات گروه بیماران لوپوس ایران [۸] و انجمن حمایت از بیماران مبتلا به لوپوس ایران [۹] اشاره کرد.

مطالعات علم‌سنجی به‌عنوان ابزاری مؤثر برای درک بهتر فرایند تحقیقات علمی و تجزیه و تحلیل، توزیع و استفاده از اطلاعات علمی [۱۰]، می تواند به توسعه علمی در حوزه‌های مختلف کمک شایانی نماید. این امر در حوزه‌های علوم پزشکی و مباحث مرتبط با توسعه سلامت، ضرورت ویژه‌ای یافته است که نشان از اهمیت سنجش تولید علم در این حوزه‌ها دارد. مرور مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که برخی از مطالعات علم‌سنجی موضوعی در حوزه‌های علوم پزشکی بر بیماری‌ها به‌ویژه بیماری‌های قرن متمرکز شده‌اند.

برای نمونه، بررسی علم‌سنجی بیماری پارکینسون نشان داد که تولیدات علمی این حوزه از رشدی نمایی برخوردار است [۱۱]. نتایج پژوهش پیرامون تولیدات علمی در زمینه بیماری ایدز در ایران نشان داد که پژوهشگران ایرانی ۳۳۶ مقاله طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ در عرصه بین‌الملل تولید کرده‌اند. دانشگاه علوم پزشکی تهران در رتبه اول مؤسسات در تولید علم در این زمینه قرار دارد [۱۲].

بررسی تولید علم ایران در حوزه دیابت نشان داد که ۴۴۲۵ مقاله تا سال ۲۰۱۴ در پایگاه اسکوپوس (Scopus) نمایه شده است. سهم ایران در تولید علم این حوزه در جهان ۰/۷۲٪ است [۱۳]. پژوهش در حوزه بیماری مولتیپل اسکلروزیس (Multiple Sclerosis; MS) نشان داد که تعداد ۷۷ مقاله در سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۸ در پایگاه وب آو ساینس (Web of Scince) به نام نویسندگان ایرانی ثبت شده است. تولید علم پژوهشگران ایرانی از سال ۲۰۰۰ آغاز شده است و دانشگاه علوم پزشکی تهران بیشترین مشارکت را در نگارش مقالات این حوزه داشته‌اند [۱۰].

بررسی تولید علم حوزه سرطان پستان در پژوهشی دیگر مورد توجه بوده است. یافته‌ها نشان داد که ۵۷۸

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

مدرک در پایگاه مدلاین (MEDLINE) به نام نویسندگان ایرانی ثبت شده و حوزه موضوعی اپیدمیولوژی بیشترین تولید را در این زمینه داشته است [۱۴].

به‌طورکلی شیوع نسبتاً بالای لوپوس در سال‌های اخیر در ایران و مشکلات و رنج بسیار ناشی از این بیماری قرن برای بیماران و خانواده‌های آنها، ضرورت بررسی و سنجش تحقیقات انجام‌شده در این زمینه را بدیهی می‌سازد. ازاین‌رو، هدف این پژوهش بررسی برونداد علمی پژوهشگران ایرانی در زمینه بیماری لوپوس با استفاده از داده‌های پایگاه بین‌المللی اسکوپوس می‌باشد.

در این راستا، روند انتشار و تأثیرگذاری تولیدات علمی ایران در زمینه بیماری لوپوس؛ الگوی تألیف و نحوه مشارکت پژوهشگران؛ پرتولیدترین دانشگاه‌ها و مؤسسات؛ مجلات هدف و ضریب تأثیر آنها؛ و همکاری علمی بین‌المللی پژوهشگران ایران در تولید علم این حوزه مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر نوعی مطالعه مقطعی است که به‌صورت پیمایشی و با رویکرد علم‌سنجی انجام شده است. جامعه مورد مطالعه شامل ۴۳۲ عنوان تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی، نمایه شده با موضوع لوپوس در پایگاه استنادی اسکوپوس، از سال ۱۹۸۳ تا سال ۲۰۱۵ می‌باشد. گردآوری داده‌ها با استفاده از بخش جستجوی پایگاه استنادی اسکوپوس در فوریه ۲۰۱۶ انجام شد.

جهت شناسایی و استخراج شمار هرچه بیشتری از پیشینه‌های موجود در این زمینه از راهبرد جستجوی TITLE-ABS-KEY (lupus) با محدود کردن وابستگی نویسندگان به کشور ایران استفاده شد. این راهبرد جستجو به بازیابی آن دسته از تولیدات علمی ایران می‌انجامد که واژه lupus در عنوان یا چکیده یا کلیدواژه‌های آن‌ها وجود داشته باشد. همچنین، راهبرد جستجو به پایان سال ۲۰۱۵ محدود شد. در نهایت ۴۳۲ پیشینه بازیابی شد که با استفاده از نرم‌افزار Excel ۲۰۱۰ بارگذاری و مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج به‌صورت تعداد و درصد گزارش شده است.

همچنین به‌منظور تعیین شاخص همکاری از فرمول شاخص همکاری [۱۵] استفاده شد. در این فرمول، fj، فراوانی مدارک دارای j نویسنده در یک دوره زمانی مشخص؛ N، فراوانی مدارک در یک دوره زمانی مشخص؛ و k، بیانگر بیشترین تعداد نویسندگان به ازای هر مدرک در یک دوره زمانی مشخص است:

$$CI = \frac{\sum_{j=1}^{K} j.fj}{N}$$

نتایج

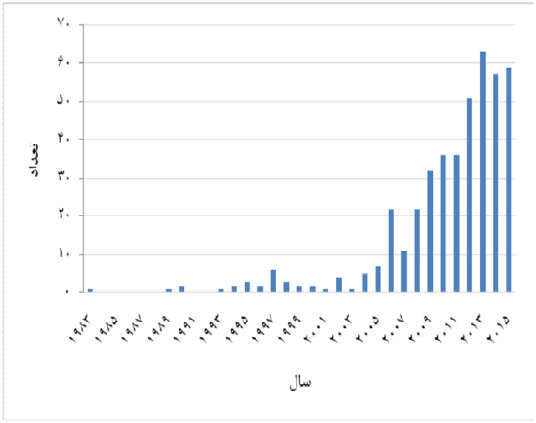
روند انتشار و تأثیرگذاری تولیدات علمی ایران در زمینه بیماری لوپوس نشان می‌دهد که ایران از سال ۱۹۸۳ تا سال ۲۰۱۵ در زمینه لوپوس ۴۳۲ مدرک تولید نموده است. نخستین مقاله ثبت‌شده در این زمینه به نام ایران در پایگاه اسکوپوس، مقاله‌ای است که در سال ۱۹۸۳ به چاپ رسیده است. نمودار ۱ روند انتشار تولیدات علمی این حوزه را به تصویر کشیده است. بیشترین درصد تولیدات (۶۳ اثر بالغ بر ۱۴/۵۸٪)، در سال ۲۰۱۳ منتشر شده است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

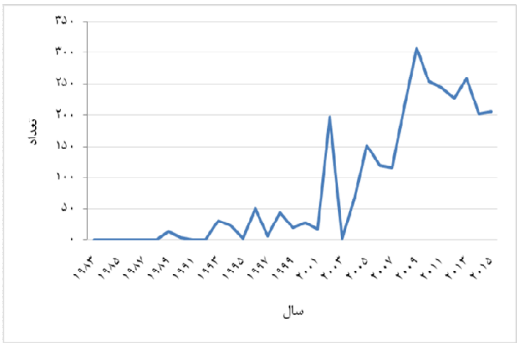
بررسی داده‌ها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۰۶، آثار معدودی در زمینه لوپوس منتشر شده است و پس از این سال، تولیدات علمی رو به افزایش بوده است؛ به‌طوری‌که بخش قابل‌ملاحظه‌ای از این تولیدات (۹۰/۰۵٪) طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ منتشر شده و ۲۳۰ اثر (۵۳/۲۴٪) از کل تولیدات، مربوط به چهار سال اخیر بوده است. محاسبه نرخ رشد سالانه با استفاده از فرمول زیر، ۲۵/۲۵، ۲۴/۹، ۱۸/۰۴ و ۱۵/۸۲٪ رشد را به ترتیب برای سال‌های ۲۰۱۲، ۲۰۱۳، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ نشان می‌دهد.

$$\text{نرخ رشد} = \frac{\text{اطلاعات پایه} - \text{اطلاعات جاری}}{\text{اطلاعات پایه}} \times 100$$

نمودار ۱- تعداد تولیدات علمی ایران در حوزه لوپوس در پایگاه اسکوپوس از سال ۱۹۸۳ تا ۲۰۱۵

بررسی میزان استنادها نشان داد که مدارک حوزه مورد بررسی در مجموع توانسته‌اند ۲۸۱۹ استناد دریافت نمایند. میانگین استناد به ازای هر مقاله، ۶/۵۲ استناد می‌باشد. همچنین بیشترین میزان مربوط به سال ۲۰۰۹ (۳۰۸ استناد) است (نمودار ۲).

نمودار ۲- تعداد استنادها به تولیدات علمی ایران در حوزه لوپوس در پایگاه اسکوپوس از سال ۱۹۸۳ تا ۲۰۱۵

در ارتباط با الگوی تألیف و نحوه مشارکت پژوهشگران ایرانی در تولیدات علمی حوزه لوپوس، بررسی هم‌تألیفی پژوهشگران نشان می‌دهد که ۴۱۰ مقاله (۹۴/۹۱٪) در حوزه مورد بررسی به‌صورت گروهی (به‌وسیله دو نفر و بیشتر) تولید شده است.

از این شمار، ۵۷ مقاله (۱۳/۱۹٪) با مشارکت دو نویسنده و ۵۸ مقاله (۱۳/۴۳٪) با مشارکت سه نویسنده به رشته تحریر درآمده است. همچنین ۲۹۵ مقاله (۶۸/۲۹٪) حاصل مشارکت چهار نویسنده و بیشتر بوده است. تنها ۲۲ مقاله (۵/۰۹ درصد) به‌صورت انفرادی تألیف شده است. همان‌گونه که جدول ۱ نشان می‌دهد، شاخص همکاری (Collaborative Index; CI) طی دوره زمانی مورد بررسی در حوزه لوپوس ۶/۵ می‌باشد. به‌عبارت‌دیگر، تعداد نویسندگان هر مدرک به‌طور میانگین ۶/۵ نفر بوده است که نشان از تمایل پژوهشگران ایرانی به همکاری علمی دارد.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

جدول ۱- هم‌تألیفی تولیدات علمی ایران در حوزه لوپوس در پایگاه اسکوپوس از سال ۱۹۸۳ تا ۲۰۱۵

سال	یک‌نویسنده	دونویسنده	سه‌نویسنده	چهارنویسنده و بیشتر	شاخص همکاری
۱۹۸۳	-	-	۱	-	۳
۱۹۸۹	-	-	-	۱	۶
۱۹۹۰	۱	-	-	۱	۲/۵۰
۱۹۹۳	-	-	۱	-	۳
۱۹۹۴	-	-	-	۲	۵
۱۹۹۵	۱	-	-	۲	۳/۳۳
۱۹۹۶	-	۱	-	۱	۵
۱۹۹۷	۱	۳	-	۲	۲/۵۰
۱۹۹۸	-	-	-	۳	۵
۱۹۹۹	-	-	-	۲	۵/۵۰
۲۰۰۰	-	-	۱	۱	۴
۲۰۰۱	-	-	-	۱	۴
۲۰۰۲	-	-	-	۴	۵/۷۵
۲۰۰۳	-	-	۱	-	۳
۲۰۰۴	۲	۱	-	۲	۳/۲
۲۰۰۵	-	۳	۱	۳	۴
۲۰۰۶	۳	۶	۷	۶	۲/۹۵
۲۰۰۷	۱	۱	-	۹	۵/۰۹
۲۰۰۸	-	۴	۵	۱۳	۵/۱۴
۲۰۰۹	۵	۲	۱	۲۴	۵/۰۹
۲۰۱۰	-	۷	۳	۲۶	۴/۶۴
۲۰۱۱	۱	۹	۴	۲۲	۴/۰۸
۲۰۱۲	۴	۴	۷	۳۶	۵/۲۲
۲۰۱۳	۱	۸	۹	۴۵	۴/۹۲
۲۰۱۴	۱	۵	۸	۴۳	۴/۷۹
۲۰۱۵	۱	۳	۹	۴۶	۱۸/۲۹
کل	۲۲	۵۷	۵۸	۲۹۵	۶/۵۰

در زمینه پرتولیدترین دانشگاه‌ها و مؤسسات ایران در تولیدات علمی حوزه لوپوس، بررسی پدیدآورندگان مقاله‌ها نشان می‌دهد که در میان دانشگاه‌ها و مؤسسات، دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۳۴ مقاله با اختلاف قابل‌توجهی در صدر مؤسسات پرتولید این حوزه قرار گرفته است. دانشگاه علوم پزشکی شیراز و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

ترتیب با ۵۶ و ۴۴ مقاله، جایگاه دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند. دانشگاه علوم پزشکی مشهد و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به ترتیب با ۴۰ و ۲۵ مقاله در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

در مورد مجلات هدف پژوهشگران ایرانی در انتشار تولیدات علمی حوزه لوپوس و ضریب تأثیر آن‌ها بررسی داده‌های پایگاه اسکوپوس نشان می‌دهد که مقالات ایران در زمینه بیماری لوپوس در ۲۱۳ عنوان مجله منتشر شده است. مجله «Lupus» بیشترین تعداد مقاله (۴/۸۶ درصد) را در این زمینه منتشر کرده است. این مجله متعلق به کشور انگلستان است. جدول ۲ عناوین مجلاتی که ۱۰ مقاله و بیشتر را در حوزه لوپوس منتشر کرده‌اند، نمایش می‌دهد. شش مجله مذکور در مجموع ۱۸/۵۲ درصد مقالات پژوهشگران کشورمان را در این زمینه منتشر کرده‌اند. مجلاتی که پژوهشگران ایرانی مقالات خود را در آن منتشر کرده‌اند، دارای ضریب تأثیر (Impact Factor; IF) متفاوتی هستند. ضریب تأثیر هر یک از این مجلات با استفاده از پایگاه گزارش استنادی نشریات (Journal Citation Reports) ۲۰۱۵ استخراج و مورد بررسی قرار گرفت. مشخص گردید که ۱۲۹ مجله از مجلات مذکور دارای ضریب تأثیر هستند و ضرایب مجلات مربوطه از ۰/۱۰۴ تا ۳۸/۱۳۸ متغیر است. همچنین سایر مجلات فاقد ضریب تأثیر بودند. میانگین ضریب تأثیر مجلات هدف پژوهشگران ایرانی در این حوزه، ۱/۴ به دست آمد. ۳۴/۹۵ درصد از تولیدات علمی مورد بررسی در مجلات با ضرایب تأثیر بالاتر از میانگین منتشر شده‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که بالغ بر ۶۱/۸۰ درصد از مقالات پژوهشگران ایرانی در زمینه لوپوس در مجلات دارای ضریب تأثیر منتشر شده‌اند.

جدول ۲- مجلات پرتولید حوزه لوپوس در پایگاه اسکوپوس طی سال‌های ۱۹۸۳ تا ۲۰۱۵

رتبه	مجله	تعداد مقاله	درصد	ضریب تأثیر (IF)	محل نشر
۱	**Lupus**	۲۱	۴/۸۶	۲/۱۱۸	انگلستان
۲	**Rheumatology International (Rheumatol Int)**	۱۵	۳/۴۷	۱/۷۰۲	آلمان
۳	**International Journal of Rheumatic Diseases (Int J Rheum Dis)**	۱۲	۲/۷۸	۱/۹۱۴	انگلستان
۴	**Iranian Journal of Kidney Diseases (IJKD)**	۱۱	۲/۵۵	۱/۱۴۰	ایران
۵	**Journal of Research in Medical Sciences (JRMS)**	۱۱	۲/۵۵	۰/۸۱۲	ایران
۶	**Acta Medica Iranica**	۱۰	۲/۳۱	-	ایران

در ارتباط با همکاری علمی بین‌المللی پژوهشگران ایرانی در تولیدات علمی حوزه لوپوس، بررسی مشارکت بین‌المللی پژوهشگران کشورمان نشان می‌دهد که پژوهشگرانی از ۹۱ کشور با پژوهشگران ایرانی در تولید علم حوزه لوپوس همکاری داشته‌اند. بیشترین همکاری علمی بین‌المللی با پژوهشگران کشور ایالات متحده صورت

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

گرفته است؛ به‌طوری‌که پژوهشگران این کشور در ۴۰ مقاله (۹/۲۶ درصد) از تولیدات علمی این حوزه با ایرانیان مشارکت داشته‌اند. رخداد همکاری علمی پژوهشگران ایران با پژوهشگران انگلستان، استرالیا و کانادا نیز به ترتیب در ۱۲، ۷ و ۷ مقاله بوده است.

بحث

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در زمینه تحقیقات لوپوس تا سال ۲۰۱۵ تعداد ۴۳۲ پیشینه به نام پژوهشگران ایرانی ثبت شده است. تولید علم این حوزه روندی رو به افزایش داشته است؛ به‌طوری‌که بخش قابل‌ملاحظه‌ای از تولیدات (۹۰/۰۵٪) طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ منتشر شده و بالغ بر ۵۳/۲۴ درصد از تولیدات، مربوط به چهار سال اخیر بوده است. نتایج مطالعات Osareh، Hamdipour [۱۰] Mardani و همکاران [۱۲] و Biglu [۱۴] نیز روندی صعودی را در تولید علم حوزه‌های مورد بررسی‌شان نشان داد. به نظر می‌رسد که توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، امکان تعامل و مشارکت پژوهشگران، افزایش شمار مجلات علمی ایرانی نمایه‌شده در پایگاه‌های بین‌المللی، توجه به اهداف کلان علم و فناوری در سال‌های اخیر و نیز توسعه سیاست‌گذاری‌های علمی و پژوهشی کشور در این رشد قابل‌ملاحظه تأثیرگذار بوده‌اند.

علاوه بر رشد قابل‌توجه تولیدات علمی، بررسی استنادهای تولیدات علمی این حوزه نیز نشان می‌دهد که شمار استنادها رو به افزایش است. میانگین استناد، ۶/۵۲ استناد به ازای هر مقاله را نشان داد. بررسی تحقیقات انجام‌شده در برخی حوزه‌های مرتبط با علوم پزشکی، میانگین استناد ۶/۲۶، ۳/۷۸، ۳/۴۸ را برای تولیدات علمی ایران در حوزه‌های ایمونولوژی [۱۶]، میکروب‌شناسی [۱۷] و انگل‌شناسی [۱۸] نشان می‌دهد.

بررسی هم‌تألیفی نویسندگان این حوزه نشان داد که ۴۱۰ مقاله (۹۴/۹۱٪) با مشارکت دو پژوهشگر و بیشتر تولید شده است. همچنین محاسبه شاخص همکاری عدد ۶/۵ را نشان داد. این نتایج بیانگر تمایل بیشتر پژوهشگران ایرانی به همکاری علمی و تولید آثار گروهی است که می‌تواند نویدبخش توسعه هر چه بیشتر تحقیقات این حوزه باشد. به‌ویژه آنکه ماهیت بیشتر تحقیقات حوزه‌های علوم پزشکی و مطالعات بالینی و آزمایشگاهی، انجام پژوهش‌های گروهی را ایجاب می‌نماید. نتایج تحقیق در حوزه بیماری MS نیز نشان داد که بیشتر آثار در این حوزه به‌صورت گروهی تألیف شده و شاخص همکاری نویسندگان ۵/۸ بوده است [۱۰].

یافته‌های مربوط به پدیدآورندگان این حوزه نشان می‌دهد که دانشگاه علوم پزشکی تهران، پرتولیدترین مؤسسه در حوزه لوپوس است. به نظر می‌رسد که وجود قطب روماتولوژی و مراکز تخصصی مهمی همچون بیمارستان دکتر شریعتی که از مراکز مهم تحقیقاتی و درمانی کشور در زمینه لوپوس است و نیز چهره‌های شاخص و بنام پزشکی در این حوزه در این امر تأثیرگذار بوده و زمینه را برای تولید علم بیشتر فراهم نموده است.

یافته‌ها نشان داد که ۶۱/۸۰٪ از تولیدات علمی مورد بررسی در مجلات دارای ضریب تأثیر منتشر شده‌اند و ۳۴/۹۵٪ از تولیدات، در مجلات با ضرایب تأثیر بالاتر از میانگین منتشر شده‌اند که نشان از ارزش و کیفیت مقالات

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

و دقت پژوهشگران کشورمان در انتخاب مجلات جهت انتشار نتایج تحقیقاتشان دارد.

نتایج پژوهش نشان داد که مشارکت علمی بین‌المللی پژوهشگران کشورمان بیشتر با کشورهای ایالات متحده، انگلستان، استرالیا و کانادا بوده است. بدیهی است که همکاری علمی به‌ویژه با کشورهای بلوک پیشرفته، ضمن امکان تبادل گسترده اطلاعات و روزآمدسازی هر چه بیشتر دانش محققان، دستیابی به شیوه‌های نوین درمانی در این حوزه را به دنبال خواهد داشت.

این مقاله تلاش نمود تا تصویری از وضعیت تولید علم ایران در زمینه بیماری لوپوس ارائه نماید. یافته‌های این پژوهش می‌تواند از سوی دست‌اندرکاران بهداشت و درمان به‌ویژه در امور آموزشی و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد. انجام مطالعات مشابه در آینده می‌تواند اطلاعات کاربردی در مورد توسعه انتشار تولیدات علمی در زمینه بیماری لوپوس فراهم آورد. همچنین مقایسه نتایج به‌دست‌آمده از پایگاه اسکوپوس با سایر پایگاه‌های بین‌المللی می‌تواند اطلاعات مفیدی در خصوص پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه در اختیار محققان قرار دهد.

داده‌های مورد استفاده در این پژوهش، دارای محدودیت‌هایی است. با توجه به این‌که پایگاه اسکوپوس، همه مجلات ایرانی به‌ویژه برخی مجلات فارسی‌زبان را پوشش نمی‌دهد، همه مقالات مجلات ایرانی در این پایگاه نمایه نمی‌شوند. از سوی دیگر انتشار مقاله به زبان انگلیسی اولویت برخی از پژوهشگران نبوده و بر انتشار مقاله به زبان فارسی تأکید دارند.

نتیجه‌گیری

هرچند که تعداد مقالات ایران در حوزه بیماری لوپوس در پایگاه اسکوپوس اندک بود، اما تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی و اثرگذاری آن‌ها در این زمینه رو به افزایش است که نشان از تلاش بیشتر محققان کشورمان دارد.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از داوران محترم که با ارائه نظرات سازنده خود، موجبات ارتقاء سطح مقاله را فراهم آوردند، سپاسگزاری می‌گردد.

References

[1] Akbarian M, Paydar Kh, Rostam Niakan Kalhori S, Sheikhtaheri A. Designing an artificial neural network for prediction of pregnancy outcomes in women with systemic lupus erythematosus in Iran. *Tehran Univ Med J* 2015; 73(4): 251-9. [Farsi]

[2] Akbarian M, Faezi ST, Gharibdoost F, Shahram F, Nadji A, Jamshidi AR, et al. The epidemiology of systemic lupus erythematosus in Iran: a survey on 2143 cases. *Tehran Univ Med J* 2010; 68(5): 300-5. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

[3] Akbarian M, Faezi ST, Gharibdoost F, Shahram F, Nadji A, Jamshidi AR, et al. Systemic lupus erythematosus in Iran: a study of 2280 patients over 33 years. *Int J Rheum Dis* 2010; 13(4): 374-9.

[4] Panopalis P, Clarke AE. Quality of life in systemic lupus erythematosus. *Clin Dev Immunol* 2006; 13(2–4): 321–4.

[5] Davatchi F, Jamshidi AR, Tehrani Banihashemi A, Gholami J, Forouzanfar MH, Akhlaghi M, et al. WHO-ILAR COPCORD Study (Stage 1, Urban Study) in Iran. *J Rheumatol* 2008; 35(7): 1384.

[6] Rheumatology Research Center. Available from: http://rrc.tums.ac.ir/page/view/id/3&lang=fa

[7] Iranian Rheumatology Association. Available from: www.iranianra.ir/page.php?slc_lang=fa&sid=1&slct_pg_id=186

[8] Iran lupus patients. Available from: http://lupus.ir

[9] Iran Lupus Assocation. Available from: http://www.iranlupus.ir

[10] Hamdipour A, Osareh F. Scientometric Study and Visualization of Multiple Sclerosis-Related Publications during 1999-2008. *Health Information Management Journal* 2011; 8(5): 649-61. [Farsi]

[11] Li T, Hob Y, Li C. Bibliometric analysis on global Parkinson's disease research trends during 1991-2006. *Neurosci Lett* 2008; 44: 248-52.

[12] Mardani AH, Mardani A, Sharif Moghadam H. Survey of knowledge production of iranian researchers on AIDS: Evidence from the Web of Science Database. *Journal of Health Administration* 2011; 14(45): 35-46. [Farsi]

[13] Rasolabadi M, Khaledi Sh, Ardalan M, Kalhor M, Penjvini S, Gharib A. Diabetes Research in Iran: a Scientometric Analysis of Publications Output. *Acta Inform Med* 2015; 23(3): 160–4.

[14] Biglu MH. Breast Cancer in Iran: the trend of Iranian researchers studies in MEDLINE database. *Basic & Clinical Cancer Research* 2014; 6(1): 22-32.

[15] Ajiferuke I, Burell Q, Tague J. Collaborative Coefficient: a single measure of the degree of collabortion in research. *Scientometrics* 1988; 14(5): 421-33.

[16] Yousefi A, Hemmat M, Gilvari A, Shahmirzadi T. Citation analysis and co-authorship of Iranian researchers in the field of immunology in ISI Web of Science: a brief report. *Tehran Univ Med J* 2012; 70(3): 188-93. [Farsi]

[17] Yousefi A, Gilvari A, Shahmirzadi T. Quantity and quality analysis of Iranian articles ISI Web of Science in microbiology. *Iran J Med Microbiol* 2012; 6(3): 59-75. [Farsi]

[18] Khaseh A, Fakhar M, Soosaraei M, Sadeghi S. Present situation of scientific productions of Iranian researchers in parasitology domain in ISI databases. *Iran J Med Microbiol* 2011; 5(1,2): 53-65. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]

Scientific Outputs of Iranian Researchers in Lupus Field in Scopus (1983-2015)

M. Morovati[1], Z. Fooladvand[2]

Received: 28/5/2016 Sent for Revision: 18/7/2016 Received Revised Manuscript:12/11/2016 Accepted: 27/11/2016

Background and Objective: According to the relatively high prevalence of systemic lupus erythematosus in Iran and difficulties of the disease, the aim of this study was to investigate the scientific production of Iranian researchers in lupus field in Scopus.

Materials and Methods: This cross-sectional study applied a survey method with a scientometric approach. Scientific productions of Iranian researchers on Lupus indexed by Scopus until 2015 were studied. A total number of 432 records were extracted. Results were presented as number and percentage.

Results: The majority of the papers (90.05%) published in 2006-2015 and 53.24% of them published in the last four years. The co-authorship shows that Iranian researchers tend to participate in groups. "Lupus" has published most number of papers (4.86%). Sixty one point eighty percent of Iranian papers have been published in journals with impact factor.

Conclusion: The number of Iran's papers in Lupus field in Scopus Databases was low; however, the scientific production of Iranian researchers and their impact in this field are increasing that signifies the Iranian researchers' effort.

Key words: Scientific productions, Lupus, Scopus, Scientometric, Iran

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: In this study there was no need to any ethical approval.

How to cite this article: Morovati M, Fooladvand Z. Scientific Outputs of Iranian Researchers in Lupus Field in Scopus (1983-2015). *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2017; 15(10): 875-884. [Farsi]

1- Academic Member, Dept. of Knowledge and Information Science, University of Zabol, Zabol, Iran
(Corresponding Author): Tel: (054) 32240696, Fax: (054)32240696, E-Mail: morovatim@yahoo.com
2- Academic Member, Dept. of Genetic and Biotechnology, Faculty of Biotechnology, University of Zabol, Zabol, Iran

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1395.15.9.5.6]